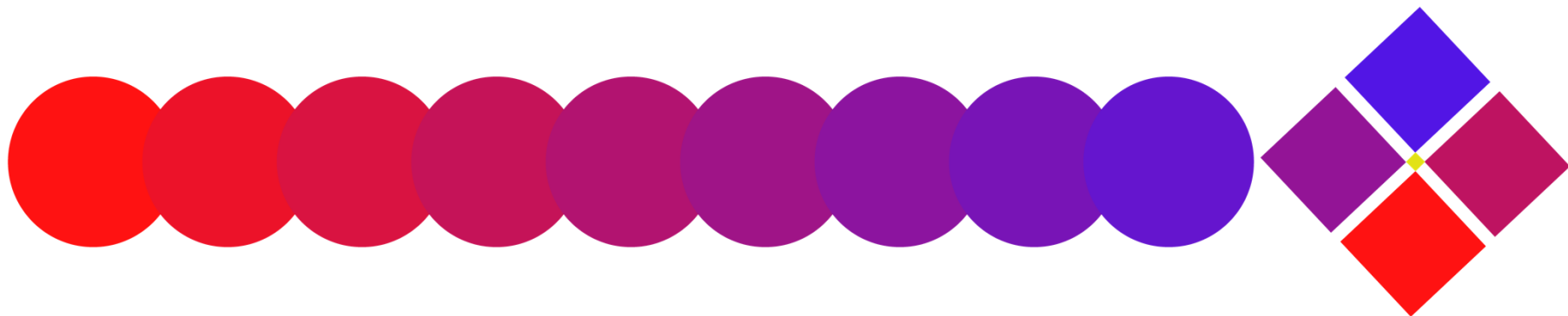


EINDRAPPORTAGE WERKGROEP SECTORPLAN

# VERSTERKING POSITIE NEDERLANDSE CULTURELE AUDIOVISUELE PRODUCTIES



20 JUNI 2022

## INHOUD

INLEIDING	3
1 ACHTERGROND: AANLEIDING EN ACTUELE ONTWIKKELINGEN	4
2 OPDRACHT EN PROCESBESCHRIJVING	7
3 BOUWSTENEN	11
4 DE WERKGROEP	19
BIJLAGE: <i>Brief ministerie van OCW 15 december 2021</i>	20



## Inleiding

In januari 2022 ging een werkgroep van start waarin voor het eerst makers, producenten, filmdistributeurs, exploitanten van bioscopen en filmtheaters, publieke en commerciële omroepen en video-on-demand (VOD) diensten waren vertegenwoordigd. Dit was uniek omdat voor het eerst vertegenwoordigers van de gehele productie- en exploitatieketen van audiovisuele producties op deze manier bij elkaar kwamen.

Tezamen bogen de leden zich over de vraag van het ministerie van OCW bij brief van 15 december 2021 (bijlage) om in het voorjaar van 2022 met bouwstenen voor een sectorplan te komen ten behoeve van een betere en evenwichtigere samenwerking in de AV-sector. De bouwstenen moeten bijdragen aan de duurzame versterking van de productie, pluriformiteit, kwaliteit en zichtbaarheid van Nederlandse culturele audiovisuele producties (speelfilms, animatiefilms, documentaires, innovatieve media-producties en series) en een gezond ecosysteem in de AV-sector borgen.

De werkgroep kwam vijf keer bij elkaar en heeft over alle onderwerpen uit de opdracht van het ministerie van OCW uitgebreid perspectieven uitgewisseld. Het resultaat is dat partijen hun gezamenlijke ambities hebben uitgesproken ten aanzien van vier bouwstenen en de bijbehorende knelpunten, voorwaarden en oplossingsrichtingen.<sup>1</sup> De eerste bouwsteen gaat in op het vergroten van de beschikbare capaciteit van talent en vakmanschap van creatieve, technische en organisatorische

professionals. De tweede en derde bouwstenen gaan respectievelijk in op het optimaliseren van het ontwikkelings- en productieproces en het verbeteren van de samenwerking tussen partijen in de keten. De vierde bouwsteen gaat in op het verbeteren van de zichtbaarheid van Nederlandse culturele audiovisuele producties in binnen- en buitenland.

Binnen de voor deze rapportage beschikbare tijd, in combinatie met het gegeven dat partijen voor het eerst met elkaar aan tafel zaten, was het niet mogelijk over alle onderwerpen tot eensluidende analyses en aanbevelingen te komen. Grote winst is dat de dialoog op gang is gebracht tussen alle partijen in de keten, van het begin waar producties worden ontwikkeld en gerealiseerd, tot en met de distributie en eindvertoning waar de directe relatie met het publiek ontstaat.

De werkgroep concludeerde dat het waardevol is ook in de toekomst periodiek de open dialoog tussen alle schakels in de productie- en exploitatieketen voort te zetten - zeker in een landschap dat zo sterk in beweging is. Als voorbeeld van een actueel onderwerp voor verder ketenbreed overleg werd door de werkgroep de Transparantieverplichting genoemd die per 7 juni 2022 in werking is getreden.

---

<sup>1</sup> Zowel voor wat betreft het overleg als de formulering van de ambities is daarbij steeds gehandeld binnen de grenzen van het mededingingsrecht.



# 1 Achtergrond: aanleiding en actuele ontwikkelingen

## Aanleiding

Als vervolg op de [eerste reactie](#) op het [advies](#) van de Raad voor Cultuur door de ministers van OCW op 2 juli 2018 waarin verschillende maatregelen werden aangekondigd in het kader van het cultuur- en mediabeleid verscheen op 19 december 2019 een nieuwe [Kamerbrief](#). Hierin kondigden de bewindspersonen van OCW nieuwe wetgeving aan in de vorm van een investeringsverplichting in Nederlandse culturele audiovisuele producties. In diezelfde brief werd er aan partijen in de productie- en exploitatieketen van voornoemde producties gevraagd in het najaar van 2020 met een gezamenlijke visie en een strategisch plan te komen om meer samenwerking in de keten en een beter functionerende sector te realiseren.

Uit de Kamerbrief van 19 december 2019: *“Met de investeringsverplichting versterken wij de positie van het Nederlands cultureel audiovisueel aanbod. Een succesvol aanbod komt er echter niet zonder een goed functionerende audiovisuele sector waarin de verschillende ketenpartners goed met elkaar samenwerken en elkaar versterken. Dialogic benoemt dit ook in zijn rapport. Volgens de onderzoekers is er naast marktfalen sprake van systeemfalen. Hierbij gaat het onder andere om de versnipperde productiesector, de sterk geconcentreerde markten voor eindvertoning, de complexe financiering van audiovisuele producties, de sterke afhankelijkheid van buitenproducenten van de publieke omroep en de snelle wijze van produceren waardoor soms onvoldoende aandacht is voor de kwaliteit van films en series. [...]*

*Parallel aan de nieuwe stimuleringsmaatregel [...] vragen wij aan de partijen uit de productie- en exploitatieketen om in het najaar van 2020 met een sectorplan te komen. We verwachten een gezamenlijke visie en strategisch plan om het systeemfalen te beperken en meer samenwerking en een beter functionerende sector te realiseren. De uitvoering van dit plan zal in de hierboven genoemde evaluatie [van de investeringsverplichting] worden betrokken.”*

Omdat tijdens de turbulente coronaperiode het gevraagde plan niet vanzelf van de grond is gekomen, heeft minister Van Engelshoven in het Commissiedebat Cultuur en Corona van 29 september 2021 toegezegd de ontwikkeling van dit sectorplan aan te jagen. In aansluiting hierop werd hiertoe in december de opdracht verleend aan een aanjager om een werkgroep samen te stellen en in het voorjaar van 2022 met een aantal bouwstenen te komen voor een sectorplan (zie paragraaf 2 voor de nadere procesbeschrijving).



## Actuele ontwikkelingen

Sinds de brief aan de Tweede Kamer van 19 december 2019 is er veel veranderd. Zo:

- ging begin 2020 met behulp van extra investeringen door de overheid in talentontwikkeling, innovatie en educatie onder meer de ontwikkelinstelling FilmForward van start. Ook werd er een netwerk van regionale filmeducatiehubs voor film- en beelddeducatie in de regio opgezet. Met de lancering van Screen Talent NL in september 2021 is daarnaast een start gemaakt met het verder ontwikkelen en versterken van een netwerk van regionale talent- en productiehubs.
  - werd er op aanwijzing van de overheid via het Filmfonds verder ingezet op “verdikking” (meer budget voor minder producties), meer ruimte voor de ontwikkeling van scenario’s en filmplannen van makers en een sterkere focus op eigenzinnigheid en authenticiteit. Ook door de NPO is ingezet op “meer budget voor minder producties” en excellente kwaliteit in het genrebeleidsplan *Spiegel van Nederland*.
  - werd, vanwege het belang van externe producties voor de pluriformiteit van het aanbod van de publieke omroep, het minimumaandeel externe producties in het totale programmabudget verhoogd van 16,5% naar 25%. Ook zette het ministerie van OCW een traject in gang om te komen tot een gezamenlijke aanpak van de publieke omroep, Filmfonds en CoBO voor de financiering, ontwikkeling, productie en exploitatie van documentaires, films en series.
- is er eind oktober 2020 een [wetsvoorstel](#) voor een investeringsverplichting voorgelegd ter consultatie. Op 15 december 2021 werd bekend dat een investeringsverplichting deel uitmaakt van het nieuwe [coalitieakkoord](#) *Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst*.
  - is op 1 november 2020 de [Mediawet 2008](#) gewijzigd vanwege de implementatie van de vernieuwde Europese Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten. Op 18 januari 2022 werd door het Commissariaat voor de Media de bijbehorende [Beleidsregel](#) quota commerciële mediainstellingen 2022 gepubliceerd. Op basis daarvan moeten commerciële mediadiensten op aanvraag rapporteren over de verplichting 30% Europese werken in hun catalogi op te nemen. De op grond van deze beleidsregel verplichte rapportages worden voor het eerst in 2023 verwacht over de twee eraan voorafgaande jaren.
  - brak de coronapandemie uit met grote gevolgen voor de hele samenleving. De AV-productie kwam grotendeels snel weer op gang, mede dankzij sectorbrede samenwerking door middel van het [COVID-19 Protocol voor de AV-sector](#), maar vanwege onder meer de coronamaatregelen wel sectorbreed tegen hogere kosten. Bioscopen en filmtheaters konden bijna twee jaar geen of slechts met beperkingen publiek ontvangen met een scherpe daling van de omzet tot gevolg<sup>2</sup>. Filmfestivals presenteerden hun programma’s noodgedwongen hybride of online. Er kwamen generieke en specifieke steunmaatregelen waarvan dankbaar gebruik werd gemaakt. Zoals door Taskforce Culturele en Creatieve Sector in kaart gebracht, bereikten deze alleen niet de hele AV-sector en waren ze evenmin

---

<sup>2</sup> [Film facts & figures of the Netherlands Summer 2022 Issue, Nederlands Filmfonds, mei 2022](#).



toereikend alle door de coronapandemie veroorzaakte problemen op te lossen.

- heeft de coronapandemie tegelijkertijd een impuls gegeven aan het consumeren van on demand-aanbod en begeven zich steeds meer VOD-diensten op de markt. Door een toenemend belang van lokale content neemt de vraag vanuit verschillende mediadiensten naar Nederlandse producties, met name series, sterk toe en daarmee de concurrentie. Dit biedt aanzienlijke kansen, maar de schaarste aan beschikbare mankracht en materialen door enerzijds de inhaalslag ten aanzien van uitgestelde AV-producties (vanwege de coronapandemie) en anderzijds de toename van het productievolume drijft tegelijkertijd, ook voor cinematografische producties, de productiekosten op.
- lieten de advertentie-inkomsten voor de omroepen direct na het uitbreken van de pandemie een sterke daling zien, waarna vervolgens weer herstel optrad. De algehele verwachting blijft dat deze inkomsten voor een steeds groter deel zullen wegvloeien naar de platforms van met name grote techbedrijven als Google/YouTube en Meta.
- werd er in april 2022 de periodieke evaluatie van het btw-convenant Film 2018 succesvol afgerond. Alle convenantpartners vinden het belangrijk dat het convenant wordt voortgezet. Er zijn afspraken gemaakt over onder meer indexatie van de afdracht van filmdistributeurs en bioscoopexploitanten voor de realisering van Nederlandse publieksfilms via het Abraham Tuschinski Fonds. Ook zijn bouwstenen aangeleverd voor onder meer een nieuwe uitvoeringsregeling die tot meer zekerheid en transparantie moeten leiden voor de producenten en filmdistributeurs.
- verscheen op 23 mei 2022 de [hoofdlijnenbrief cultuur 2022 Herstel, vernieuwing en groei](#). Voor de AV-sector zijn onder meer specifieke impulsen opgenomen voor vervanging van de digitale projectoren van

filmtheaters, een voorziening om de continuïteit in de AV-sector te waarborgen met betrekking tot onverzekerbare risico's, de continuering in 2022 van de Production Incentive voor high-end drama-, documentaire- en animatieseries en voor de zichtbaarheid van bioscoopfilms bij de publieke omroep in 2022.



## 2 Opdracht en procesbeschrijving

### Opdracht

In de brief van 15 december 2021 (bijlage) introduceerde het ministerie van OCW de aanjager en lichtte het verzoek aan partijen in de productie- en exploitatieketen toe medewerking te verlenen aan een werkgroep en in het voorjaar van 2022 bouwstenen voor een sectorplan te formuleren die worden gedragen door de sector zelf.

Concreet werd gevraagd knelpunten, voorwaarden en oplossingsrichtingen aan te dragen om “een betere en een evenwichtigere samenwerking” in de AV-sector te verwezenlijken. Deze moeten bijdragen aan “de duurzame versterking van de productie, pluriformiteit, kwaliteit en zichtbaarheid van Nederlandse culturele audiovisuele producties (speelfilms, animatiefilms, documentaires, innovatieve mediaproducties en series) en toewerken naar een gezond ecosysteem in de audiovisuele sector”.

De volgende aandachtspunten werden meegegeven:

- het evenwicht in de positie tussen de onafhankelijke producenten en de aanbieders voor eindvertoning van AV-aanbod, onder meer in relatie tot financiering en exploitatierechten;
- het belang van onafhankelijke producenten voor de pluriformiteit van het aanbod;
- financiële bijdragen van exploitanten aan de productie van Nederlands cultureel audiovisueel aanbod; de druk op het productieproces in relatie tot de aandacht die nodig is om kwalitatief hoogwaardige producties te ontwikkelen en te realiseren;

- marketing, promotie en vertoning van Nederlands cultureel AV-aanbod;
- de ontwikkeling van talent en vaardigheden ten behoeve van de opbouw van de professionele capaciteit.

Ook werd aanbevolen de samenwerking tussen publieke en private partijen erbij te betrekken en de wijze waarop bestaand beleid en instrumentarium op het ecosysteem inwerkt en aan complementariteit/synergie kan winnen. Hierbij werd verwezen naar de samenwerking met de publieke omroep, het Nederlands Filmfonds, NPO-fonds, CoBO en het Abraham Tuschinski Fonds. Het kon in dit verband ook gaan over inspanningen om de arbeidsmarkt te verbeteren (fair practice en fair pay). Daarnaast konden de voorwaarden van een mogelijke stimuleringsmaatregel meegenomen worden in het plan (investeringsverplichting).

Als achtergrondinformatie en vertrekpunt werd verwezen naar de adviezen, rapporten en Kamerbrieven die over dit onderwerp zijn opgesteld (waaronder het [advies](#) van de Raad voor Cultuur over de AV-sector in Nederland uit 2018, het onderzoek door Dialogic [Verheffing of verstoring](#) uit 2019 en de [Kamerbrief](#) van 19 december 2019).



## Procesbeschrijving

Tussen medio december 2021 en begin januari 2022 heeft de aanjager een werkgroep geformeerd waarin partijen uit de keten werden vertegenwoordigd die direct betrokken zijn bij de productie en exploitatie van Nederlandse culturele audiovisuele producties (zie paragraaf 4 voor de samenstelling). De aanjager trad daarbij op als voorzitter, bijgestaan door een secretaris en bureau-ondersteuner.

De werkgroep kwam vooraf overeen dat er rekening moest worden gehouden met de veranderingen in de markt cq. sector en in het overheidsbeleid die zich sinds december 2019 hebben voorgedaan. Ook werd er afgesproken dat trajecten die aan andere tafels (gaan) lopen, zoals de evaluatie van het btw-convenant Film 2018, de Arbeidsmarktagenda en de nieuwe Auteurswet niet zouden worden doorkruist.

Een aantal leden bracht naar voren dat sommige beleidsstukken en rapporten die als achtergrondinformatie door het ministerie van OCW over het onderwerp werden meegegeven, al enkele jaren oud zijn en volgens hen door de ontwikkelingen in de markt inmiddels zouden zijn ingehaald. Daardoor werd het uitvraagdocument waarin de meegegeven aandachtspunten waren verwerkt als sturend ervaren. Andere leden waren van mening dat door de recente ontwikkelingen de genoemde aandachtspunten juist waren vergroot en nog steeds aandacht verdienden.

Gaandeweg werd duidelijk dat het beantwoorden van alle aspecten van de opdracht van het ministerie van OCW gegeven de korte termijn en gegeven het feit dat partijen uit de filmsector en mediadiensten voor het eerst samen aan tafel zaten, geen realistische doelstelling was. De film- en mediasector

zijn weliswaar sterk verweven maar financierings- en exploitatiemodellen verschillen en daarmee ook de perceptie van knelpunten.

De wens van de NPO, VCO en de SVOD-diensten werd gerespecteerd om in deze rapportage alleen knelpunten, voorwaarden en oplossingsrichtingen op te nemen waarover de hele werkgroep het op dit moment eens is. Dit gold ook voor de wens van de SVOD-diensten en VCO om in deze werkgroep niet de investeringsverplichting te bespreken, mede omdat niet alle consultatie-inbreng op het wetsvoorstel openbaar is gemaakt. Deelname aan de werkgroep staat volledig los van de investeringsverplichting. Verwijzingen hiernaar in deze rapportage zijn daarom louter contextbeschrijvingen van de opdracht en houden op geen enkele wijze een standpunt in van gezamenlijke of afzonderlijke geledingen binnen de werkgroep ten aanzien van deze aangekondigde stimuleringsmaatregel.

Ter informatie ontvingen de leden van de werkgroep voorafgaand aan en gedurende het proces relevante adviezen, Kamerbrieven en actuele (internationale) rapporten over de gestelde problematiek.

De eerste twee bijeenkomsten vonden vanwege de COVID-19 pandemie online plaats. Voor de drie daaropvolgende bijeenkomsten kwam de werkgroep fysiek bijeen gedurende sessies van hele en/of halve dagen.

Op **13 januari 2022** vond de online startbijeenkomst plaats. Tijdens de bijeenkomst werden de structuur en opbouw van het op te stellen plan aan de orde gesteld. Het voorstel was de door het ministerie van OCW meegegeven aandachtspunten onder te brengen in een aantal thema's.





Binnen deze structuur konden knelpunten worden benoemd die een belemmering vormen voor een betere en evenwichtigere samenwerking tussen partijen, en voorwaarden en oplossingsrichtingen worden aangedragen om deze knelpunten weg te nemen. Tevens werd besproken dat op basis van deze structuur een uitvraagdocument zou worden opgesteld, op basis waarvan leden hun inbreng konden leveren.

In de startbijeenkomst werd het ook belangrijk gevonden als vertrekpunt een gezamenlijke ambitie te formuleren: de ambitie van de gehele keten om een zo groot mogelijk publiek in Nederland aan te spreken met divers Nederlands aanbod van hoge kwaliteit en met production value. De ambitie van de sector zou zich niet moeten beperken tot de zichtbaarheid van dit aanbod in Nederland, maar (een deel van) het aanbod zou ook in het buitenland moeten kunnen excelleren. Verhoging van de attractiviteit, kwaliteit en diversiteit wordt breed gezien als een sleutel om het concurrentie- en exportvermogen van de Nederlandse audiovisuele sector in binnen- en buitenland duurzaam te versterken.<sup>3</sup> Conclusie was dat de zichtbaarheid in het buitenland als extra thema aan het uitvraagdocument werd toegevoegd.

*De uitvraag omvatte de volgende thema's en vragen:*

### **Thema's**

1. De beschikbare capaciteit van talent en vakmanschap van creatieve en technische professionals.
2. Voorwaarden voor een optimaal ontwikkelings- en productieproces

---

<sup>3</sup> Voor de publieke omroep is het exportvermogen geen doel op zich aangezien de taakopdracht van de publieke omroep zich beperkt tot Nederland, maar ook zij zien de verhoging van attractiviteit, kwaliteit en diversiteit van het aanbod als nastrevenswaardig.

van Nederlands cultureel AV-aanbod.

3. De (onderhandelings)positie van onafhankelijke producenten ten opzichte van eindaanbieders.
4. De zichtbaarheid van Nederlandse culturele AV-producties in eigen land op alle platformen (festivals, bioscoop, televisie en on demand).
5. De zichtbaarheid van Nederlandse culturele AV-producties in het buitenland op alle platformen (festivals, bioscoop, televisie en on demand).

### **Vragen**

1. Geef bij elk knelpunt dat u per thema 1 t/m 5 signaleert een korte omschrijving.
2. Geef bij elk knelpunt dat u per thema 1 t/m 5 signaleert aan in hoeverre een gebrek aan financieringsmogelijkheden en/of evenwichtige samenwerking in de keten hierbij een rol speelt.
3. Geef bij elk knelpunt dat u per thema 1 t/m 5 signaleert aan in hoeverre de bestaande beleidsinstrumenten<sup>4</sup> wel of niet (voldoende) bijdragen aan een oplossing van deze knelpunten.
4. Indien er bij het vervullen van een of meerdere randvoorwaarden (zoals gebundeld in de thema's 1 t/m 5) knelpunten bestaan waarin bestaande beleidsinstrumenten niet (voldoende) voorzien: In welke oplossingen zou de AV-sector zelf kunnen voorzien en hoe?
5. Ziet u nog andere knelpunten/verbeterpunten voor de samenwerking en afstemming tussen partijen in de productie- en exploitatieketen en de afstemming met stakeholders die hiervoor

<sup>4</sup> De bij het Nederlands Filmfonds, NPO(-fondsen), CoBO en het Abraham Tuschinski Fonds bestaande regelingen en andere (wettelijke)regelingen, bijvoorbeeld op het gebied van publiek private samenwerking.



niet zijn benoemd (bijvoorbeeld de organisatiegraad en overlegstructuur)?

6. Heeft u in relatie tot de thema's 1 t/m 5 aanvullingen op de inbreng van uw schakel in de keten i.h.k.v. de consultatie in 2020 inzake het voorontwerp van een investeringsverplichting?

Het uitvraagdocument is op 20 januari 2022 aan de werkgroep verzonden met het verzoek inbreng te leveren voor 12 februari 2022. De geleverde inbreng werd vervolgens samengebracht en gerubriceerd aan de hand van de thema's en vragen in een discussiedocument teneinde het overleg van de werkgroep over mogelijke bouwstenen te faciliteren. Om inzicht te geven in de verwerking ervan kregen alle leden van de werkgroep ook inzage in de integrale afzonderlijke inbreng van elke partij.

Op **11 maart 2022** vond eveneens digitaal de tweede bijeenkomst van de werkgroep plaats. Op basis van de inbreng werd voorgesteld een tussenstap in te bouwen met als doel alle ingebrachte knelpunten eerst met elkáár te bespreken en pas daarna vast te stellen in hoeverre er sprake is van door meerdere deelnemers vastgestelde knelpunten en eventuele oplossingsrichtingen daarvoor.

Deze “verdiepingsslag” is gemaakt in een fysieke bijeenkomst op **25 maart 2022**, waarin tevens “de scope” van de opdracht opnieuw werd besproken en de benoeming van knelpunten en oplossingsrichtingen aan de hand van de vijf eerder geformuleerde thema's en vragen nogmaals werden verduidelijkt.

Op **22 april 2022** is de werkgroep vervolgens bij elkaar gekomen om een aantal bouwstenen vanuit de sector te benoemen ten behoeve van een sectorplan. De schriftelijke weerslag van deze bouwstenen – zoals hierna opgenomen – is in de slotbijeenkomst van de werkgroep op **13 mei 2022** besproken en verder verrijkt.

De eindrapportage werd op 17 juni 2022 afgerond.



### 3 Bouwstenen

Met de gezamenlijk geformuleerde ambitie als uitgangspunt werd de werkgroep het eens over vier bouwstenen en de bijbehorende knelpunten, voorwaarden en oplossingsrichtingen. Daarbij is steeds aangegeven wat de sector zelf kan doen en waar de overheid een rol kan nemen.



**Bouwsteen 1: Het vergroten van de beschikbare capaciteit van talent en vakmanschap van creatieve, technische en organisatorische professionals om vraag en aanbod beter op elkaar aan te doen sluiten.**

#### Omschrijving knelpunten

- De vraag naar beschikbare capaciteit is groter dan het aanbod

Door een toenemend belang van lokale producties en de toetreding tot de markt van nieuwe spelers, met name SVOD-diensten, nemen de investeringen in lokaal audiovisueel aanbod sterk toe. Met name de productie van series wordt aangejaagd. Als gevolg daarvan ontstaat schaarste aan lokaal talent en vakbekwame professionals.<sup>5</sup> Door de sterke verwevenheid van de film- en mediasector heeft dit effect op de beschikbare capaciteit voor alle soorten AV-producties. De schaarste speelt op alle vlakken: zowel “off screen” als “on screen” en zowel bij auteurs als vakspecialisten, inclusief productioneel personeel en assistenten. De

---

<sup>5</sup> Op dit moment speelt ook mee dat er een inhaalslag plaatsvindt ten aanzien van AV-producties die als gevolg van de coronapandemie werden uitgesteld.

werkdruk is hoog, waarbij beginnende krachten al worden belast met verantwoordelijkheden zonder de rust te krijgen hun handschrift, talent en vakmanschap “al doende” (on the job, via kweekvijvers of broedplaatsen) zelf te ontwikkelen. Ook is er te weinig ruimte voor doorontwikkeling en professionalisering buiten het concrete productieproces om. Potentiële capaciteit loopt de kans vroegtijdig af te haken of op te branden met als risico uitstroom uit de sector. Dit kan leiden tot verschraling van de kwaliteit en het aanbod en tot uitholling van de AV-sector. De perceptie dat in de culturele en creatieve sector als geheel – zeker na de COVID-19 pandemie – het arbeidsperspectief wankel is, belemmert bovendien de noodzakelijke aanwas van nieuw creatief, technisch en organisatorisch talent. Omdat er een sterke focus bestaat op eenzelfde kleine groep met bewezen talent en vakbekwame professionals of nieuw talent dat net van de academie komt, blijft er ook potentiële capaciteit onbenut.

- Gebrek aan diversiteit en inclusie onder creatief, technisch en organisatorisch talent

De Nederlandse AV-sector is momenteel geen representatieve afspiegeling van de samenleving. De sterke focus op bewezen talent en de relatief beperkte aanwas van nieuw talent belemmert een gezonde onderlinge concurrentie en de opbouw van een grotere professionele pool die divers en inclusief is, zowel voor als achter de camera. Dit vormt ook een obstakel voor de diversiteit en pluriformiteit van de verhalen die worden verfilmd en het publiek dat zich in deze verhalen kan herkennen.



- Aansluiting academies en vakopleidingen op de vraag vanuit markt

Academies en vakopleidingen sluiten nog niet goed genoeg aan op de huidige vraag vanuit de markt. Het gaat hier zowel om het volume van het creatieve, technische en organisatorische talent dat wordt afgeleverd, als om de diversiteit en inclusiviteit van hen. Daarnaast ontbreekt een sterke en toegankelijke infrastructuur waar ervaren autodidacten of talent terecht kunnen voor professionele bijscholing. Bovendien bestaat er nog geen goed beeld van de concrete behoeftes van de markt en hoe deze zich in de toekomst gaan ontwikkelen.

### Oplossingsrichtingen/aanbevelingen

#### Vanuit de sector:

- zou er meer tijd en (financiële) ruimte moeten worden ontwikkeld voor training on the job, zoals stage- en leerplekken en, als het gaat om scenaristen, voor writers' rooms, zodat beginnend talent kan worden gekoppeld aan ervaring. Wanneer hiervoor ruimte wordt gemaakt, kan ook de deelname aan bijvoorbeeld broedplaatsen en trainingsprogramma's voor nieuw talent worden aangemoedigd.
  - zou voor meer ervaren talent ten behoeve van permanente doorontwikkeling meer tijd en (financiële) ruimte moeten komen voor het kunnen volgen van workshops, masterclasses en deelname aan trainingsprogramma's buiten het productieproces om. Als concreet voorbeeld wordt genoemd een beeldregie-opleiding voor acteurs.
  - zou de kennis van het *gehele* productie- en exploitatieproces moeten worden verbeterd, dus breder dan alleen het creatieve deel, derhalve ook marketingkennis en kennis van exploitatie. Deze moet worden meegenomen in de curricula van opleidingen en broedplaatsen, alsmede via stage- en leerplekken.
- zou nader in kaart moeten worden gebracht op welke vakgebieden er concreet schaarste wordt ervaren inzake de capaciteit van creatieve, technische en organisatorische professionals. Voor de toekomst zou dit jaarlijks moeten worden gemonitord, zodat structureel en gericht kan worden ingespeeld op leemtes.
  - zou de sector zelf tot een gezamenlijk plan voor de ontwikkeling van talent en vaardigheden kunnen komen waarbij ook de fondsen, academies, ontwikkelinstellingen/broedplaatsen en festivals met een talentontwikkelingsprogramma moeten worden betrokken. Dit vergt tijd en contact met in het bijzonder de academies om een goede inventarisatie te maken van oplossingsrichtingen rondom de ontwikkeling van talent en vaardigheden en vragen te beantwoorden als:
    - Hoe kan de route van beginnend tot ervaren maker beter worden gefaciliteerd?
    - Sluit de opleiding van professionals voldoende aan op de huidige behoeften, welke functies zijn er te weinig/te veel? Welke kennis en vaardigheden worden er gemist?
    - Wordt er voldoende achter de schermen samengewerkt ten aanzien van de verschillende (talentontwikkelings)initiatieven?
    - Hoe kan inclusiviteit en diversiteit voor en achter de camera worden bevorderd?
    - Is er voldoende ruimte voor vernieuwing en innovatie?
  - Het zou hierbij niet alleen moeten gaan over het opleiden van jonge talenten, maar ook over het aantrekken van oudere en/of nieuwe professionals uit andere (eventueel aanverwante) sectoren.
  - De aantrekkelijkheid van werken in de AV-sector kan verder worden vergroot door consistente naleving van de principes van good governance, fair practice én diversiteit en inclusie.



- Ook is er aandacht nodig voor de werkcultuur (o.a. werkdruk en uitval, arbeidsvoorwaarden) en de aantrekkelijkheid van het werkveld. Dit maakt deel uit van de Arbeidsmarktagenda die wordt geleid door Platform ACCT.
- Producenten hebben de rol, ongeacht of het om producties gaat die in opdracht van een eindvertoner worden gemaakt of om producties die onafhankelijk worden geproduceerd, om de ontwikkeling en (pre en post) productie realistisch te budgetteren en de financiering hiervoor bijeen te brengen, opdat projecten optimaal worden ontwikkeld en gerealiseerd.
- Er zouden campagnes moeten worden gevoerd en er zou meer voorlichting moeten worden gegeven in het voortgezet- en middelbaar beroepsonderwijs om mensen te enthousiasmeren voor een professionele carrière in de audiovisuele sector.
- Waar organisaties en bedrijven rekening kunnen houden met scholingsbudgetten voor eigen medewerkers, werkt dit in de AV-sector door de projectmatige wijze van financiering van AV-producties (waarbij bovendien veel zelfstandig werkzame professionals zijn betrokken) niet altijd even goed. De wijze waarop meer ruimte voor doorontwikkeling van professionals via bijvoorbeeld coaching, leer- of stageplekken *on the job* effectief kan worden gecreëerd moet daarom nader worden onderzocht.

#### Vanuit de overheid:

- zou meer kunnen worden gestuurd op een betere balans tussen auteurschap en vakmanschap bij opleidingen.
- zou een ontwikkelinstelling voor permante professionele (bij)scholing structureel kunnen worden ondersteund om talent de mogelijkheid te bieden permanent door te ontwikkelen en zich te kunnen spiegelen aan internationaal talent, door naast expertise uit eigen land ook internationale deskundigheid naar Nederland te halen. Met FilmForward en

het netwerk van regionaal gespreide talent- en productiehubs, Screen Talent NL, is daartoe een start gemaakt. Dit zou verder kunnen worden versterkt.

- zou er meer kunnen worden geïnvesteerd in de diversiteit en spreiding van opleidingen en mogelijkheden voor professionele doorontwikkeling, waardoor de toegankelijkheid wordt vergroot en meer verschillende gatekeepers dan degene die van oudsher bestaan bepalen wat talent is.
- Als de overheid een rol neemt in het (totaal aan) opleidingen en de mogelijkheden voor permanente professionele ontwikkeling en de coördinatie ervan, is het van belang dat de sector daarbij actief wordt betrokken zodat het aanbod van talent en vakmanschap beter gaat aansluiten op de vraag ernaar.
- waar nodig zou de sector moeten worden versterkt, opdat fair practice en fair pay onverkort kunnen worden toegepast. Een en ander staat op de Arbeidsmarktagenda.





## Bouwsteen 2 : Het optimaliseren van het ontwikkelings- en productieproces

### Omschrijving knelpunten

#### - Gebrek aan tijd en focus gedurende de scenario-ontwikkeling

De basis voor onderscheidend aanbod wordt gelegd bij een goed ontwikkeld scenario/(film)plan dat vervolgens attractief wordt verfilmd. Dit vergt veel tijd en focus. Er is echter een aantal omstandigheden die hiervoor een belemmering vormen en die leiden tot druk om (te) veel projecten tegelijkertijd te ontwikkelen en (te) snel in productie te gaan. Zo ontstaat er onzekerheid over de uitkomst of en wanneer een ontwikkelingstraject (en daarna de productiefase) financiering krijgt wanneer er bij de selectie van projecten inhoudelijke beoordelingscriteria en lange besluitvormings-termijnen worden gehanteerd. Daarbij vormt ook inhoudelijke bemoeienis een obstakel. Als gevolg daarvan proberen makers en producenten zo veel mogelijk “ballen in de lucht te houden” door veel projecten tegelijkertijd te ontwikkelen. Dat kan ten koste van een scherpe focus gaan.

#### - Toereikende financiering komt vaak pas in productiefase beschikbaar

De financieringssystematiek bij culturele AV-producties is zo ingericht dat het grootste deel van de financiering (inclusief die van honoraria) over het algemeen pas beschikbaar komt als een project in productie gaat. Dit kan de druk om (te) snel in productie te gaan verhogen.

---

<sup>6</sup> Semi-automatische regelingen zijn regelingen met overwegend niet artistiek-inhoudelijke beoordelingscriteria en zijn daardoor voorspelbaarder.

### Oplossingsrichtingen/aanbevelingen

#### Vanuit de sector:

- zou er meer tijd en (financiële) ruimte moeten worden vrijgemaakt voor scenario-ontwikkeling, zoals door de toegenomen vraag bij series al gaande lijkt.
- zou vervolgens toereikende (financiële) ruimte voor optimale verfilming in de (pre en post) productiefase het uitgangspunt moeten blijven, evenals hantering van de principes van fair practice en fair pay in alle fases van ontwikkeling tot realisering.

#### Vanuit de overheid:

- zou er een zwaarder accent kunnen worden gelegd in de verdeling van beschikbare budgetten voor ondersteuning op ontwikkeling.
- zou kunnen worden gestimuleerd dat processen waar nodig zo worden ingericht dat de transparantie over besluitvorming wordt geoptimaliseerd en beslistermijnen verkort.
- zou ten behoeve van continuïteit en zekerheid ingezet kunnen worden op meer voorspelbare cq. semi-automatische regelingen<sup>6</sup> voor de hele cyclus van een productie. Daarbij wordt in relatie tot deze bouwsteen in het bijzonder gedacht aan een semi-automatische regeling voor project-ontwikkeling en - in aanvulling op de Production Incentive voor film-producties - het structureel voortzetten van de Production Incentive voor high-end TV-series, ook na 2022.





### Bouwsteen 3: Het optimaliseren van het evenwicht en de samenwerking in de productie- en exploitatieketen

#### Omschrijving knelpunten

##### - Snel veranderende markt

Mede door veranderend kijkgedrag en de komst van (nieuwe) on-demand aanbieders is de AV-markt sterk in beweging. Er is geen structureel georganiseerd overleggenemium waarin de gehele productie- en exploitatieketen kan reflecteren op deze veranderingen en wat deze betekenen voor de Nederlandse AV-sector en Nederlandse culturele AV-producties. Ook worden ontwikkelingen in de markt en marktgegevens niet structureel en sectorbreed geanalyseerd, gemonitord en gepubliceerd ten behoeve van beleidsontwikkeling en ketenbreed overleg.

##### - De waardeketen is van nature niet volledig in evenwicht

Het is een gegeven dat de waardeketen in de AV-sector een zekere mate van onevenwichtigheid kent. Aan het begin van de keten worden in steeds wisselende samenstellingen van vele zelfstandig werkzame professionals tezamen met productiemaatschappijen de unieke producties gemaakt die de basis vormen voor het verdienmodel aan het einde van de waardeketen. Kenmerkend voor het einde van de waardeketen in de AV-sector is dat er ten opzichte van het begin van de keten een kleiner aantal spelers actief is dat de directe relaties met de consumenten onderhoudt, waardoor zij van

nature een andere positie innemen dan de partijen aan het begin van de keten. De concurrentie en ook de belangen in de keten zijn groot. Dit neemt niet weg dat de verschillende schakels in de keten elkaar nodig hebben om te kunnen ondernemen en innoveren ten einde een gezond ecosysteem te borgen.

#### Oplossingsrichtingen/aanbevelingen

##### Vanuit de sector:

- zou periodiek overleg moeten worden georganiseerd waarin alle schakels van de waardeketen vertegenwoordigd zijn.<sup>7</sup> Het beoogd doel van dit overleg is om met terzake kundige vertegenwoordigers perspectieven vanuit de verschillende schakels in de keten uit te wisselen in een snel veranderende omgeving en zo de samenwerking in de keten te stimuleren. Tijdens dit overleg kan ook de opvolging worden besproken van de bouwstenen zoals in deze rapportage opgenomen.
- zou voornoemd overleg onderzoek naar sectorbrede analyse en monitoring van marktgegevens en (internationale) -ontwikkelingen periodiek kunnen agenderen<sup>8</sup>, opdat ook nieuwe thema's – inherent immers aan een AV-markt die in beweging is – periodiek kunnen worden besproken.
- In vervolggelgesprekken is bijvoorbeeld ook aandacht voor kennis- en expertisedeling in de hele keten op het vlak van duurzaamheid belangrijk en voor de Transparantieplichting die per 7 juni 2022 in werking is getreden.

<sup>7</sup> Een en ander uiteraard binnen de grenzen van het mededingingsrecht.

<sup>8</sup> Een en ander uiteraard binnen de grenzen van het mededingingsrecht.



Vanuit de overheid:

- zou de jaarlijkse analyse en publicatie van resultaten en ontwikkelingen in de audiovisuele sector zoals in de *Film Facts & Figures of the Netherlands* verdiept kunnen worden door ook de rapportage van mediadiensten over (titels van) Nederlandse culturele AV-producties mee te nemen. In aanvulling hierop zou in afstemming met de sector periodiek opdracht tot onafhankelijk sectorbreed onderzoek naar actuele (markt)ontwikkelingen (ook in internationaal perspectief en rekening houdend met bedrijfsgevoelige informatie) kunnen worden gegeven, opdat beleid aansluit bij de actuele praktijk.
- zou bij te voeren beleid moeten worden meegewogen dat de waardeketen van nature niet homogeen is en dat de schakels die de directe relaties met de consumenten onderhouden van nature een andere positie innemen dan de partijen aan het begin van de keten.







#### Bouwsteen 4: De zichtbaarheid van Nederlandse culturele audiovisuele producties in binnen- en buitenland via diverse platforms (zoals festivals, bioscopen, televisie en on-demand)

##### Omschrijving knelpunten

###### - Te laat aandacht voor marketing en promotie

Nederlandse AV-producties verdienen een breed publiek, maar in het ontwikkelings- en productieproces is er vaak pas relatief laat aandacht voor oriëntatie op het potentiële publiek en in aansluiting daarop voor de marketing en promotie van producties. Ook is de rolverdeling daarbij niet altijd helder. Het kijkgedrag van het publiek verandert door het explosief gestegen aanbod, waarvoor de toegang veelal niet aan tijd en plaats is gebonden. De kwaliteitseisen die het publiek aan films, documentaires, innovatieve mediaproducties en series stelt, liggen steeds hoger en de concurrentie om het publiek is enorm. Dat onderstreept het belang van tijdige promotie en marketing om te voorkomen dat Nederlandse AV-producties potentieel geïnteresseerde bezoekers/kijkers mislopen.

###### - Onvoldoende onderscheidend aanbod

Nederlands AV-aanbod onderscheidt zich niet altijd voldoende ten opzichte van het internationale aanbod. Dit belemmert de zichtbaarheid in eigen land en ook de kans dat Nederlandse AV-producties in andere landen worden gezien. Dit hangt ook samen met het verschil tussen de inzet voor promotie en marketing voor grote internationale producties die wereldwijd worden uitgebracht en Nederlandse producties. Door de fysieke beperking van het aantal bioscoopzalen en het grote aantal filmtitels in de bioscoop, krijgen

individuele titels (waaronder Nederlandse films) vaak veel minder tijd en kans om zich te bewijzen en zijn deze voor het vergroten van hun publieksbereik afhankelijk van andere exploitatievormen zoals hybride uitbreng en VOD-exploitatie.

##### Oplossingsrichtingen/aanbevelingen

###### Vanuit de sector:

- zou gedurende het maakproces meer aandacht uit moeten gaan naar de bewustwording van het publiek en de aandacht voor marketing en promotie van Nederlandse AV-producties bij de verschillende exploitatievormen. Dit vergt dat contractpartijen in een vroeg stadium marketing en promotie met elkaar bespreken, waarbij iedere partij haar eigen rol neemt.
- zou het belang van (tijdige) marketing en promotie ook meer aandacht moeten krijgen in het onderwijs bij academies en vakopleidingen waar experts uit de sector d.m.v. gastlessen aan kunnen bijdragen.
- is er grotere bewustwording nodig van de wijze waarop verschillende producties elkaars zichtbaarheid kunnen versterken. Uit bezoekcijfers blijkt dat publiek na bezoek aan een succesvolle bioscoopfilm eerder geneigd is ook een specifiekere/niche productie te bezoeken. Dit doet zich ook voor bij andere vormen van exploitatie, zoals VOD. Zodoende kunnen verschillende producties elkaars zichtbaarheid bevorderen en daarmee de zichtbaarheid van het gehele Nederlandse aanbod versterken, zowel in de bioscoop als lineair en on demand.
- moet er onder andere vaker naar de behoeften van de consument worden gekeken om meer onderscheidende producties neer te zetten. Zo bleek bijvoorbeeld uit eerder kijkcijferonderzoek dat de LHBTIQ+ community nog niet (voldoende) werd aangesproken.



Doelgroeponderzoek kan zo bijdragen aan meer diversiteit en inclusiviteit binnen producties en daarmee aan een meer onderscheidend aanbod en een breder publieksbereik.

- Ten behoeve van de zichtbaarheid en promotie van Nederlandse AV-producties zou de sector de festivals moeten beschermen en koesteren. (Film)festivals zijn een essentieel podium voor de lancering van nieuwe producties en herwaardering van bestaande producties, waar een breed en divers publiek wordt bereikt en waar internationale uitwisseling, talentontwikkeling en vernieuwing plaatsvindt.

#### Vanuit de overheid:

- De sector heeft baat bij structurele verankering van de Full Circle regeling van het Filmfonds, een (semi)-automatische regeling gerelateerd aan gerealiseerd (bioscoop)bezoek aan Nederlandse bioscoopfilms, om in de (project)ontwikkeling, distributie, promotie en vertoning ervan te kunnen blijven investeren.
- De concurrentiepositie van de Nederlandse AV-sector c.q. het aanbod mag internationaal niet achterop raken. Er ontstaat een ongelijk speelveld wanneer Nederland niet meebeweegt met cash rebates en tax incentives die in andere Europese lidstaten en daarbuiten al enige tijd worden verstevigd en uitgebreid. Dit zal leiden tot weglekken van werkgelegenheid naar die landen en tot verschraling van het Nederlandse aanbod dat hierdoor minder onderscheidend wordt. De Production Incentive voor high-end series is vooralsnog niet structureel gefinancierd. Het verankeren hiervan in het vaste instrumentarium vanaf 2023 kan een impuls geven aan het vertellen van Nederlandse verhalen via series die potentieel ook internationaal kunnen concurreren.



## 4 De werkgroep

Met de uitnodiging van het ministerie van OCW van 15 december 2021 werden verschillende partijen in de keten die rechtstreeks te maken hebben met de creatie, productie en exploitatie van Nederlandse culturele audiovisuele producties (makers, producenten, filmdistributeurs, bioscoop-exploitanten, omroepen, video-on-demand diensten) benaderd aan de werkgroep deel te nemen. Elke partij koos zijn eigen afvaardiging. Alle vertegenwoordigers is gevraagd overstijgend aan de eigen dagelijkse functie deel te nemen en gaande het proces de eigen “achterban en/of klankbordgroep” te informeren en te zorgen voor afstemming. Op deze manier bleven de omvang en het overleg van de werkgroep werkbaar.

Waar geïnstitutionaliseerd verliep het contact via de brancheverenigingen. De Nederlandse Audiovisuele Producenten Alliantie, Nederlandse Content Producenten, Nederlandse Vereniging van Bioscopen en Filmtheaters, Filmdistributeurs Nederland en de Vereniging Commerciële Omroepen vaardigden elk één of twee leden af. De Dutch Academy For Film coördineerde de afstemming met 19 andere vakverenigingen en kwam zo tot een afvaardiging van twee personen. De publieke omroep stelde de vertegenwoordiging samen uit een afgevaardigde namens de NPO en het College van Omroepen (CVO). Omdat de VOD-diensten nog niet zijn verenigd in een brancheorganisatie en er hierdoor nog geen governance is ingericht voor overkoepelende vertegenwoordiging, is hun afvaardiging breder opgezet. De kleinere SVOD-diensten en TVOD-diensten<sup>9</sup> vaardigden één persoon af in de werkgroep. Een aantal andere SVOD-diensten<sup>10</sup> nam deel met een afvaardiging van vier personen met verschillende deexpertises.

<sup>9</sup> Pathé Thuis, Pickl, Cinemember, Cinetree

## Samenstelling

**Makers** Namens de Dutch Academy For Film (DAFF) en de vakverenigingen: Guido van Gennep en Robert Alberdingk Thijm

**Producenten** Namens NAPA (Nederlandse Audiovisuele Producenten Alliantie): Anna Pedroli | Namens NCP (Nederlandse Content Producenten): Arie Landsmeer

**Filmdistributeurs** Namens FDN (Filmdistributeurs Nederland): Anne de Jong en René van Turnhout

**Bioscopen en filmtheaters** Namens NVBF (Nederlandse Vereniging van Bioscopen en Filmtheaters): Hendrik ten Napel en Kim Hulscher

**Omroepen** Namens NPO (Nederlandse Publieke Omroep): Joost Baak en namens CVO (College van Omroepen): Willemijn Francissen | Namens VCO (Vereniging Commerciële Omroepen): Marjolein van der Linden en Arjo Kramer

**VOD-diensten** Namens kleinere SVOD-diensten en de TVOD-diensten: Jaap Bruijnen | Namens andere SVOD-diensten: Jasmijn Touw, Suzanne Teijgeler, Marco de Rooter en Kaja Wolffers

**Voorzitter/Aanjager** Doreen Boonekamp

**Secretaris** Hugo Klaassen

**Bureau-ondersteuner** Mirthe van Donselaar

*Het secretariaat werd gefaciliteerd door het Nederlands Film Festival.*

*Vormgeving: shiftover.nl*

<sup>10</sup> Netflix, Disney, Prime Video, Warner Bros. Discovery, Videoland en Paramount



## Bijlage:

Brief ministerie van OCW 15 december 2021

**Ministerie van Onderwijs, Cultuur en  
Wetenschap**

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Media en Creatieve Industrie  
Rijnstraat 50  
Den Haag  
Postbus 16375  
2500 BJ Den Haag  
www.rjlaoverheid.nl

Datum 15 december 2021  
Betreft Verzoek medewerking totstandkoming sectorplan

Geachte heer, mevrouw,

In de [brief](#) aan de Tweede Kamer van 19 december 2019 hebben minister van Engelsehoven en minister Siob aan partijen uit de Nederlandse productie- en exploitatieketen gevraagd om in het najaar van 2020 met een sectorplan te komen. De ministers verwachten daarin een gezamenlijke visie en strategisch plan om meer samenwerking in de keten en een beter functionerende sector te realiseren. Het is gebleken dat voornoemde partijen hiertoe nog niet het initiatief hebben genomen. Minister van Engelsehoven heeft daarom in het commissiedebat Cultuur en Corona d.d. 29 september jl. aan de Tweede Kamer toegezegd de ontwikkeling van een sectorplan aan te jagen.

Met deze achtergrond heeft de minister van OCW aan mevrouw Boonekamp de opdracht verleend om de rol van aanjager in te vullen. Tot mijn genoegen heeft zij deze opdracht aanvaard. De adviezen, rapporten en Kamerbrieven die over dit onderwerp zijn opgesteld (waaronder het advies van de Raad voor Cultuur over de AV-sector in Nederland uit 2018, het onderzoek door Dialogic 'Verheffing of verstroming' uit 2019 en bovengenoemde de Kamerbrief van 19 december 2019), vormen de achtergrondinformatie en het vertrekpunt bij deze opdracht.

De bedoeling van het sectorplan is dat partijen uit de productie- en exploitatieketen knelpunten benoemen en voorwaarden en oplossingsrichtingen aandragen om tot een betere en een meer evenwichtige samenwerking in de AV-sector te komen. Dit moet bijdragen aan het hoofddoel om de productie, pluriformiteit, kwaliteit en zichtbaarheid van Nederlandse culturele audiovisuele producties (speelfilms, animatiefilms, documentaires, innovatieve mediaproducties, en series) duurzaam te versterken en toe te werken naar een gezond ecosysteem in de audiovisuele sector.

Aandachtspunten die hierbij een rol spelen zijn onder meer:

- het evenwicht in de positie tussen de onafhankelijke producenten en de aanbieders voor eindvertoning van av-aanbod, onder meer in relatie tot financiering en exploitatierechten;
- het belang van onafhankelijke producenten voor de pluriformiteit van het aanbod;
- financiële bijdragen van exploitanten aan de productie van Nederlands cultureel audiovisueel aanbod;

Pagina 1 van 2

• de druk op het productieproces in relatie tot de aandacht die nodig is om kwalitatief hoogwaardige producties te ontwikkelen en te realiseren;

• marketing, promotie en vertoning van Nederlandse cultureel AV-aanbod;

• de ontwikkeling van talent en vaardigheden ten behoeve van de opbouw van de professionele capaciteit.

Onze referentie

Het verdient aanbeveling hierbij de samenwerking tussen publieke en private partijen te betrekken en de wijze waarop bestaand beleid en instrumentarium op het ecosysteem inwerkt en aan complementariteit/synergie kan winnen. Hierbij gaat het onder meer over de samenwerking met de publieke omroep, het Nederlands Filmfonds, NPO-fonds, CoBO en het Abraham Tuschinskifonds. Ook kan het in dit verband gaan over inspanningen om de arbeidsmarkt te verbeteren (fair practice en fair pay). Daarnaast kunnen voorwaarden van een mogelijke stimuleringsmaatregel meegenomen worden in het sectorplan (zie het [voorewwoord](#) van wet ter stimulering van de productie van Nederlandse films, series en documentaires, dat door de minister van OCW in 2020 is voorgelegd aan het veld ter consultatie).

Om tot bouwstenen voor het sectorplan te komen die gedragen worden door de partijen in de productie- en exploitatieketen, is het belangrijk dat deze voortkomen uit voorstellen van die partijen zelf. Mevrouw Boonekamp zal hiertoe een werkgroep samenstellen waarin de partijen uit de keten vertegenwoordigd zijn (producenten, een afgevaardigde van andere makers, distributeurs en exploitanten zoals bioscopen/filmtheaters, publieke/commerciële omroepen en VOD-aanbieders). Voorts zal zij het proces aansturen om tot de opstelling van het sectorplan komen.

In het kader hiervan zal mevrouw Boonekamp in de komende periode contact met u opnemen. Ik waardeer het zeer als u uw medewerking hieraan wilt verlenen. Wij verwachten dat de bouwstenen van het sectorplan en mogelijke oplossingsrichtingen in het eerste kwartaal van 2022 gereed zijn, met het streven om een eindversie van het sectorplan in het voorjaar van 2022 te realiseren.

Om binnen het hiervoor genoemde tijdsbestek te komen tot het opstellen van een sectorplan wil mevrouw Boonekamp graag worden bijgestaan door een ter zake kundige secretaris en bureau-ondersteuner. Ik wil de partijen die deelnemen aan de werkgroep vragen om dit financieel mogelijk te maken.

Met vriendelijke groet,

de directeur Media en Creatieve Industrie,

Youssef Louakili

Pagina 2 van 2

